

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Virpi Pakarinen	Muu: https://tunnistautuminen.suomi.fi/idp 1	16.02.2021 10:28:11 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Etusivu
- Alkuperäiset dokumentit
- Allekirjoitukset sähköisesti liitettynä

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Maria Laakkonen	Muu: https://tunnistautuminen.suomi.fi/idp1	16.02.2021 08:13:30 UTC+02:00
Henri Saari	Muu: https://tunnistautuminen.suomi.fi/idp1	12.02.2021 16:01:58 UTC+02:00
Mika Mäentalo	Muu: https://tunnistautuminen.suomi.fi/idp1	14.02.2021 20:10:06 UTC+02:00
Sami Saarinen	Muu: https://tunnistautuminen.suomi.fi/idp1	15.02.2021 16:24:09 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Etusivu
- Alkuperäiset dokumentit
- Allekirjoitukset sähköisesti liitettynä

tekninen lautakunta

§ 17

11.02.2021

tekninen lautakunta

Aika 11.02.2021 klo 17:30 - 20:20**Paikka** Teams-kokous**Osallistujat**

	Nimi	Tehtävä	Klo
Läsnä	Saari Henri	puheenjohtaja	
	Lehmusvuori Taisto	varapuheenjohtaja	
	Bragge Tiina	jäsen	
	Lehtola Petri	jäsen	
	Mäentalo Mika	jäsen	
	Saarinen Sami-Petteri		
	Tiainen Erika	jäsen	
	Tuominen Esa	jäsen	saapui klo 17.36
	Volanen Sari	jäsen	
	Hildén Raili	kaupunginhallituksen edustaja	
	Lehtimäki Kirsi	kaupunginhallituksen puheenjohtaja	
	Kuivalainen, Harri	esittelijä	
	Laakkonen Maria	pöytäkirjanpitäjä	
	Matteinen Ari	rakennuspäällikkö	
	Kuosa Jari	kiinteistöpäällikkö	
	Nurminen Aleks	nuorisovaltuuston edustaja	
Poissa	Saarinen Niina		
	Parkkonen Jari		

Laillisuus ja päätösvaltaisuus**Päätös:** Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.**Käsitellyt asiat**

17 - 17

Pöytäkirjan tarkastus**Päätös:** Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Mika Mäentalo ja Sami Saarinen.**Pöytäkirja yleisesti nähtävillä**

Pöytäkirja on julkaistu Heinolan kaupungin verkkosivuilla www.heinola.fi viimeistä allekirjoitusta seuraavana päivänä. (kts. allekirjoitusten yhteenvetosivu > <https://www.heinola.fi/muutoksenhakuajan-nahtavana-olevat-sahkoisesti-allekirjoitetut-poytakirjat>)

§ 17 Lahden seudun joukkoliikenteen vyöhykeuudistus 2020

tekltk 11.02.2021 § 17

5890/08.01.00/2020

Päätös	Päätösehdotuksen kohdat 1.-3. hyväksyttiin yksimielisesti.
Esittelijä	teknisen toimen johtaja Kuivalainen, Harri
Päätösehdotus	<p>Tekninen lautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon uusista vyöhykevaihtoehdoista ja lippujen hinnoista Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tasataksamalli lisää joukkoliikenteen käytettävyyttä ja asiakaslähtöisyyttä.2. Lippujen asiakashintoja Heinolassa ei saa korottaa. Lippujen hinnoittelua tulee tarkastella siten, että kuntamaksuosuuksiin ei muodostu vyöhykemuutoksen valmisteluaineiston mukaisia kohtuuttomia korotuksia.3. Käyttöönotto tulisi tapahtua aikaisintaan vuoden 2023 alussa.
Valmistelija	rakennuspäällikkö Ari Matteinen, puh. 050 049 7251, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	<p>Lahden seudun joukkoliikennelautakunta pyytää toimivalta-alueensa kunnilta lausuntoa uusista vyöhykevaihtoehdoista ja lippujen hinnoista 26.2.2021 mennessä.</p> <p>Lahden kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.12.2018 § 137, että joukkoliikenteeseen toteutetaan lippujen kokonaisuudistus.</p> <p>Selvitys uudistuksesta aloitettiin keväällä 2019, jolloin tutkittiin ja päätettiin kausilipun alennuksista lapsille, nuorille ja opiskelijoille. Kyseiset alennukset otettiin käyttöön elokuussa 2019. Tämän jälkeen on selvitetty vyöhykejärjestelmän uudistamista.</p> <p>Seudun joukkoliikenteessä oli vielä kesiin 2019 ja 2020 voimassa nettomallin sopimukset Hollola-Nastola-välin sekä Lahti-Vääksy-välin liikenteessä. Nettomallin sopimusten päättymisen jälkeen riski lipputuloista on vain viranomaisella. Tämä mahdollistaa lippujärjestelmän uudistamisen ilman korvausvastuuta liikennöitsijöille lipputulojen muuttuessa.</p>

Nykytilanne

Nykytilanteessa Lahden seudun joukkoliikenteen vyöhykkeet ja hinnat perustuvat ennen Waltti lippu- ja maksujärjestelmää käytössä olleisiin kilometriperusteisiin taksoihin. Waltissa lipun hinta perustuu matkustettaviin vyöhykkeisiin ja nykyinen vyöhykejärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2016 lähtien.

Tällä hetkellä Lahden seudun toimivalta-alue on jaettu kymmeneen vyöhykkeeseen. Lipun hinta määräytyy sen mukaan, kuinka monen vyöhykkeen kautta matka kulkee. Minimimatka on aina kahden vyöhykkeen matka. Lipun hintaan vaikuttavat lisäksi kausilipun kesto (30, 60, 180 tai 365 vuorokautta) ja asiakasryhmä (lapsi, nuori, opiskelija, aikuinen tai seniori).

Yleisimmät lipputyypit ovat kausi-, arvo- ja kertaliput. Lisäksi myydään mobiili- ja päivälippuja. Eri lipputyyppejä myydään erilaisille vyöhykeyhdistelmille (esim. AB, ABC, CD, A-G).

Vyöhykkeille H ja I matkustettaessa hinnoittelu on eri kuin A-G -vyöhykkeillä matkustettaessa.

Eri asiakasryhmät saavat alennusta eri lipputyypeistä seuraavasti

- seniorit: arvolipun hinta -50% aikuisen kertalipusta arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin
- nuoret (17-19v) ja opiskelijat: kausilipun hinta -30% aikuisen kausilipusta ja arvolipun hinta -30% aikuisen kertalipusta
- lapset (7-16v): kausilipun hinta -50% aikuisen kausilipusta, kertalipun hinta -50% aikuisen kertalipusta ja arvolipun hinta -50% aikuisen kertalipusta

Alennusprosentit vaihtelevat kuitenkin hieman eri vyöhykkeiden lipuissa.

Nykytilanteessa kausilippuja myydään vain vyöhykeväleille A-B, AF1, A-G ja A-I. Esimerkiksi C-E vyöhykkeillä pääsääntöisesti matkustava matkustaja joutuu tällöin ostamaan A-F1-välin kausilipun.

Nykyinen vyöhykejärjestelmä näyttäytyy palautteiden ja asiakaspalvelusta saadun tiedon perusteella asiakkaalle sekavana.

Uudistus

Vyöhykeuudistuksen tavoitteena on parantaa asiakaslähtöisyyttä ja joukkoliikenteen käytettävyyttä. Näin voidaan kasvattaa myös käyttäjämääriä ja kulkutapaosuutta. Joukkoliikenteen lippujärjestelmän kehittäminen muun muassa vyöhykejärjestelmää yksinkertaistamalla on yksi seudun MAL-sopimusluonnoksen toimenpiteistä joukkoliikenteessä vuosille 2021-2023.

Joukkoliikenteen hinnoitteluun kuuluu olennaisesti taksajärjestelmän ja sen alueiden määrittäminen. Taksajärjestelmän tulisi olla läpinäkyvä, reilu, helposti ymmärrettävä ja helppokäyttöinen, mutta toisaalta sen tulisi tarjota riittävät tuotot myös joukkoliikenteen järjestäjälle.

Lippujärjestelmäuudistuksen tavoitteita työstettiin tarkemmin päättäjien ja viranhaltijoiden työpajassa 27.8.2019. Työpajan tulosten perusteella määriteltyinä tavoitteina on vähentää vyöhykkeiden määrää ja yksinkertaistaa järjestelmää, kohdella asiakkaita oikeudenmukaisesti sekä olla nostamatta lipun hintoja merkittävästi kenellekään.

Vyöhykejärjestelmän selvityksessä tarkasteltiin kahta mallia. Ensimmäisessä mallissa seutu jaetaan neljään vyöhykkeeseen ja toisessa mallissa koko viranomaisalue kuuluu samaan taksavyöhykkeeseen, ns. tasataksamalli.

Neljän vyöhykkeen mallissa vyöhykkeitä olisi jo merkittävästi nykyistä vähemmän. Järjestelmä säilyisi ns. 2-vyöhykemallina, jossa edullisin lippu oikeuttaa matkustamaan kahdella vyöhykkeellä.

Molemmissa malleissa lähtökohtana on, että lipun hinta ei nouse merkittävästi millekään matkustajaryhmälle nykytilaan verrattuna. Uudistuksessa myös alennusperusteita on pyritty selkeyttämään. Seniorit saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista, siten että arvolippualennus olisi voimassa nykyiseen tapaan arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin koko päivän ajan. Nuoret ja opiskelijat saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista ja lapset 50% kausi-, arvo- ja kertalipuista.

Alennukset laskettaisiin jatkossa saman lipputyypin aikuisen lipun hinnasta, eli arvolipun alennus aikuisen arvolipun hinnasta jne., mikä selkeyttää nykytilannetta, jossa alennus lasketaan aina aikuisen kertalipun hinnasta.

Vyöhykkeet, lippujen hinnat ja ero nykyisiin lipunhintoihin on kuvattu tarkemmin liitteessä.

Vaikutukset

Molemmissa malleissa vyöhykkeiden lukumäärä vähenee merkittävästi ja vyöhykejärjestelmä selkeytyy. Vyöhyke ja lippujärjestelmän yksinkertaistaminen helpottaa joukkoliikenteen käyttöä sekä joukkoliikenteestä viestimistä.

Tulevaisuudessa tunnistepohjaisessa järjestelmässä esimerkiksi pankkikortin lähimaksulla maksettaessa matkustajan tulee itse valita matkustettavat vyöhykkeet linja-auton kortinlukijalaitteelta. Vyöhykkeiden määrän väheneminen helpottaa selkeästi asiakkaan

toimintaa sekä linja-autossa maksaessa, matkakorttia ladattaessa ja oikeanlaisen lipputuotteen ostossa.

Neljän vyöhykkeen mallissa vyöhyke 4 on huomattavasti muita vyöhykkeitä laajempi. Vyöhykkeen alueella tehdään vain vähän joukkoliikennematkoja, joten lipun hinnan vaikutus koko alueen lipputulokertymään on vähäinen. Näin saavutetaan yksinkertaisempi järjestelmä ilman suurta vaikutusta lipputuloihin.

Kaikkien lipputuotteiden tarjoaminen kaikille vyöhykkeille mahdollistaa nykytilannetta edullisempien, suppean matkustusalueen kausilipputuotteiden käyttämisen myös ympäryskuntien sisäisiin matkoihin.

Joukkoliikenteen ydinmatkustusalueella Lahden keskustaajamassa merkittävin muutos on edullisimman lipputuotteen matkustusalueen laajentaminen.

Neljän vyöhykkeen mallissa joukkoliikenteen matkamäärät kasvaisivat arviolta noin 1,8 prosenttia ja tasataksamallissa noin 2,9 prosenttia. Osa nousumäärien muutoksista johtuu siirtymistä lipputyypien välillä: esimerkiksi kausilipun halvennuttua osa kertaja arvolippujen käyttäjistä siirtyy kausilippuun. Osa muutoksesta tulee täysin uusista joukkoliikennematkoista.

Neljän vyöhykkeen mallissa lipputulot vähenisivät arviolta noin 520 000 euroa (Heinola n. 135 000) ja tasataksamallissa noin 930 000 (Heinola n. 261 000) euroa vuodessa lyhyellä aikavälillä koko seudulla.

Arvioidut muutokset lipputuloissa ja nousujen määrässä perustuvat kysynnän hintajoustoan. Normaalihyödykkeille, joihin myös joukkoliikenneliput kuuluvat, hintajousto on negatiivinen, eli hinnan noustessa kysyntä laskee. Vastaavasti hinnan laskeminen aiheuttaa kysynnän nousun.

Joukkoliikenteen lipun kysynnän hintajoustoan suuruus riippuu mm. tarkastelun aikajakson pituudesta, lipun hinnan suhteesta tuloihin, matka-ajasta sekä liikkumisen mahdollisuuksiin ja vaihtoehtoihin kulkutapoihin liittyvistä kysymyksistä, kuten henkilöauton ja polkupyörän omistuksesta ja niiden käyttöön liittyvästä hinnoittelusta, kuten pysäköinnistä.

Vain joukkoliikennettä tarkastellessa on tärkeää huomata, että lippuja maksujärjestelmän muutosten aiheuttamat muutokset tapahtuvat vasta 3-5 vuoden kuluessa. Lisäksi on tunnistettava, että muut joukkoliikennejärjestelmän muutokset, kuten muutokset vuorotarjonnassa, aiheuttavat myös muutoksia joukkoliikenteen kysyntään.

Yhteenveto

Joukkoliikenteen taksajärjestelmän uudistaminen vyöhykejärjestelmää ja hinnoittelua yksinkertaistamalla selkeyttäisi ja helpottaisi matkustamista joukkoliikenteessä sekä lisäisi matkustajamääriä, kunhan samalla ei nosteta lippujen hintoja merkittävästi. Muutoksen vaikutus lipputuloihin olisi lyhyellä aikavälillä negatiivinen, mutta kohtuullinen ja se pienenis pidemmällä aikavälillä.

Uudistuksen voisi ottaa käyttöön aikaisintaan vuoden 2022 aikana, kun uudistunut linjasto saadaan kokonaisuudessaan käyttöön ja tunnistepohjainen lippu- ja maksujärjestelmä on otettu käyttöön.

Uudistuksen vaikutukset Heinolan näkökulmasta

Vyöhykemäärien lasku selkeyttää joukkoliikenteen käytettävyyttä ja lisää asiakaslähtöisyyttä. Vyöhykeuudistuksen lähtökohdat ovat siis perusteltuja.

Joukkoliikenteen houkuttelevuus matkustusmuotona perustuu asiakkaiden näkökulmasta palvelutason lisäksi myös kustannuksiin. Hinnoittelun kohtuullisuudella tulee pystyä tukemaan erityisesti koululaisten ja opiskelijoiden matkustamista sekä työmatkaliikennettä. Tämän vuoksi lippujen hintoja Heinolassa ei saa korottaa.

Käyttöönotto tulisi tapahtua vuoden 2023 alussa, kun on saatu riittävästi tietoa linjastouudistuksen vaikutuksista matkustajavirtoihin. Myös vallitsevan koronatilanteen vuoksi on hyvä odottaa matkustuskäyttämisen normalisoitumista.

Tiedoksianto

Virallinen ote

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Sähköposti

rakennuspäällikkö
teknisen toimen johtaja
kaupunginjohtaja

Sähköisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta otteen oikeaksi todistaa allekirjoittaja

Virpi Pakarinen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Tiedoksianto asianosaiselle

16.2.2021

sähköpostitse

tekninen lautakunta

§ 17

11.02.2021

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 17

Heinolan kaupunki

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVHhI 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22§)